

20 kwietnia

Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy

April 20
International Free Press Day

SP-84 Poznań – Poland; teacher: Danuta Bartkowiak - Siekańska

Polish	English
<p>20 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Wolnej Prasy</p> <p>Pierwszą polską zachowaną gazetą periodyczną jest wydany 3 stycznia 1661 roku „Merkuriusz Polski Ordynaryjny”. Na początku XVIII w. zakon pijarów otrzymał przywilej królewski na wydawanie „Nowin Polskich”. Od 1729 r. przejęli je wraz z pozwoleniem jezuiti i drukowali pod nazwą „Kurier Polski”. W 1765 roku biskup Ignacy Krasicki rozpoczął druk „Monitora”, który był ważnym ośrodkiem reform przed Konstytucją 3 maja.</p> <p>Czas zaborów przyniósł kres wolnej polskiej prasy. Po odzyskaniu niepodległości rząd Jędrzeja Moraczewskiego zniósł cenzurę prewencyjną, ale w 1920 r. powróciła w związku z wojną i napięciami politycznymi.</p> <p>II wojna światowa to czas wydawnictw podziemnych. Tę tradycję kontynuowano w czasach PRL, głównie w latach 70. i 80., kiedy ukazywały się tysiące niezależnych tytułów. Pojawiły się także niezależne audycje radiowe, a nawet sporadycznie – przekazy telewizyjne. Nieliczne oficjalnie wychodzące pisma zaczęły w latach osiemdziesiątych ub. wieku zaznaczać ingerencje cenzury.</p>	<p>April 20 - International Free Press Day</p> <p>The first surviving Polish periodical was published on January 3, 1661, the Mercury Polish Coordinate. At the beginning of the 18th century, the Piarist order received the royal privilege to publish "Polish News". From 1729, they were taken over with the permission of the Jesuits and printed under the name "Polish Courier". In 1765, Bishop Ignacy Krasicki started printing Monitor, which was an important reform center before the May 3 Constitution.</p> <p>Partitions brought an end to free Polish press. After regaining independence, Jędrzej Moraczewski's government lifted preventive censorship, but in 1920 it returned in connection with the war and political tensions.</p> <p>World War II is a time of underground publishing. This tradition continued in the times of the Polish People's Republic, mainly in the 1970s and 1980s, when thousands of independent titles were published. There were also independent radio programs, and even sporadically - TV broadcasts. Few officially issued magazines began to mark censorship interference in the 1980s.</p>

Sierpień '80 przyniósł powstanie „Tygodnika Solidarność” (1981 r.), który został zamknięty po wprowadzeniu stanu wojennego. Powrócił po 1989 roku. Z myślą o wyborach kontraktowych powołano do życia „Gazetę Wyborczą”. Przełomem była ustawa o zniesieniu cenzury 11 kwietnia 1990 r.

August '80 brought the creation of 'Tygodnik Solidarność' (1981), which was closed after the imposition of martial law. We returned after 1989. "Gazeta Wyborcza" was created with a view to contract elections. A breakthrough was the law on the abolition of censorship on April 11, 1990.

Nr 201.

Warszawa, Wtorek

12 Listopada 1918 roku.

Rok I.

PRENUMERATA:
Z odnośnikiem do domu
lub przesyłką pocztą:
rocznie 24 mk., półrocznie
12 mk., kwartalnie
6 mk., miesięcznie 2 mk.
Numer pojedynczy
20 fenigów.

MONITOR POLSKI

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

Redakcja i Administracja Pl. Malachowskiego Nr. 4.

Redakcja otwarta od 9—1 i 5—6 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

RADA REGENCYJNA DO NARODU POLSKIEGO.

Wobec grożącego niebezpieczeństwa ze wewnętrznego i wewnętrznego, dla ujednostajnienia wszelkich zarządzeń wojskowych i utrzymania porządku w kraju Rada Regencyjna przekazuje władzę wojskową i naczelną dowódczo wojsk polskich jej podległym Brygadzierni Józefowi Piłsudskiemu.

Po utworzeniu Rządu Narodowego, w którego ręce Rada Regencyjna zgodnie ze swymi poprzednimi oświadczeniami zwierzechnia władzę państwową złożyła, Brygadzierni Józefowi Piłsudskiemu, będącemu częścią zwierzchniej władzy państwowej, temuż Rządowi Narodowemu zobowiązując się złożyć, co stwierdza podpisaniem tej odczyty.

Dan w Warszawie, d. 11 listopada 1918 r.

† Aleksander Kakowski
L. S. Józef Ostrowski
Zdzisław Lubomirski.

Józef Piłsudski.

OBYWATELE I OBYWATELKI!

Od dziś obejmują naczelną komendę nad siłą zbrojną Polski.

Wielki przewrót w Niemczech postawił na straży interesów narodu niemieckiego rząd ludowo-sojalistyczny.

Okupacja w Polsce przestaje istnieć.

Żołnierze niemieccy opuszczają naszą ojczyznę.

Rozumiem w pełni rozgoryczenie, jakie we wszystkich kołach społeczeństwa obudziły rządy okupantów.

Pragnę jednak, abyśmy nie dali się porwać uczuciom gniewu i zemsty.

Wyjazd władz i wojsk niemieckich musi odbyć się w najzupełniejszym porządku.

Nikt niepowołany nie ma prawa występować z jakimkolwiek zarządzeniami w stosunku do uchodzących żołnierzy.

Radzie żołnierskiej, utworzonej przez garnizon niemiecki w Warszawie, wskazałem, by w okresie niezbędnym dla ukończenia odjazdu rozkazała wszystkim załogom i placówkom zachowywać się tak, jak tego wymaga nowy stan rzeczy, zarówno w Polsce, jak w Niemczech.

Obywatele! Wzywam Was wszystkich do zachowania zimnej krwi, do równowagi i spokoju, jaki powinien panować w narodzie, pewnym swej wielkiej i świetnej przyszłości.

Warszawa, dnia 12 listopada 1918 r.

Józef Piłsudski.

*

Rada Regencyjna zwróciła się w dniu 11 listopada 1918 r. do mnie z prośbą o podjęcie się utworzenia Rządu Narodowego, w którego ręce gotowa jest złożyć swą władzę.

Porozumiiałem się również z Tymczasowym Rządem Ludowym Republiki Polskiej w Lublinie i postanowiłem wezwać przedstawicieli stronnictw celem poznania ich zapatrywań na tę sprawę.

Warszawa, dnia 12 listopada 1918 r.

Józef Piłsudski.

*

Na mocy art. 18 dekretu o tymczasowej organizacji władz naczelnych w Państwie Polskim (dz. pr. Nr 1) Rada Kierowników Ministerstw w dniu 11 listopada 1918 r. uchwaliła co następuje:

1) Tworzy się Tymczasowy Urząd dla spraw powrotu przez Polskę do Rosji jeńców rosyjskich. Zadaniem Urzędu jest zorganizowanie przeprowadzenia jeńców rosyjskich do wschodnich granic Polski, z zachowaniem porządku i bezpieczeństwa w kraju.

2) Na czele Urzędu stać będzie Komisarz Rządu, na którego wkłada się obowiązek wykonania niniejszej uchwały. Komisarz Rządu znosi się bezpośrednio z Ministrami i przedkłada swe wnioski Radzie Ministrów.

3) Zastrzeżę się rozciągnięcie funkcji Urzędu na sprawy przeprowadzenia powrotu jeńców i robotników polskich.

*

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa z dniem dzisiejszym o godz. 1-ej po poł. przeszła w ręce polskie.

Zarząd tworzą: p. Stanisław Karpiński, jako przewodniczący Zarządu, p. Zygmunt Chamiec, jako zastępca przewodniczącego.

Wszystkie walory pozostają w skarbu. Skarbiec znajduje się pod ochroną wojska polskiego.

Kasa jest nadal czynna, jak dotąd, od godz. 9—3 po poł.

Marka polska pozostaje nadal monetą obiegową, zgodnie z obowiązującym prawem o walucie.

Warszawa, dn. 11 Listopada 1918.

Polski Komisarz Rządu

Józef Englib.

*

NAJDOSTOJNIEJSZA RADA REGENCYJNA postanowieniem z dn. 9 XI b. r. mianowała p. Zygmunta Rymowicza — Sędzią Sądu Najwyższego w Warszawie,

p. Lucjana Bochwica — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;

p. Wacława Szyszkowskiego — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;

p. Władysława Żywickiego — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;

p. Edwarda Rolę — Sędzią Sądu Apelacyjnego w Warszawie;

p. Włodzimierza Kańskiego — Sędzią Okręgowym w Piotrkowie;

p. Józefa Kuczyńskiego Prokuratorem Sądu Okręgowego w Radomiu.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Naczelné Dowództwo Wojsk Polskich.

ROZKAZ DZIENNY L. 1.

Warszawa, dnia 12 listopada 1918 r.

ŻOŁNIERZE!

Obejmując nad Wami komendę w chwili, gdy serce w każdym Polaku bije silniej i żywiej,

gdy dzieci Naszej Ziemi ujrzały słońce swobody w całym jej blasku. Z Wami razem przyzywam wzruszenie tej godziny dziejowej, z Wami razem ślubując życie i krew swoją poświęcić na rzecz dobra Ojczyzny i szczęścia jej obywateli.

Żołnierze! W ciągu wojny światowej, w różnych miejscach i warunkach tworzyły się próby formacji wojskowych polskich. Przy kalectwie — zdawało się — nieuleczalnym naszego Narodu próby nawet, gdy były szczerze i bohaterkie, były z konieczności karle i jednostronne. Pozostałością tych stosunków jest niejednolitość szkodliwa wojsku. Liczę na to, że każdy z Was potrafi siebie przezwyciężyć i zdobyć się na wysiłek dla usunięcia różnic i tarć, klik i zaścianek w wojsku, dla szybkiego wytworzenia poczucia koleżeństwa i ułatwienia pracy.

Żołnierze! Cały Nasz Naród staje teraz przed zagadnieniami, które rozwiązać będzie mógł tylko przy nadzwyczajnym wysiłku i naprężeniu swej siły i woli. W swoim zakresie zagadnienia te stają i przed nami. Rozwiązać je będzie nam tem trudniej, że twarzą naszą służba nakłada nieraz ciężar więcej na uczucia i serce żołnierza. Zarówno w najradośniejszej jak najcięższych chwilach żołnierza musi być opanowanym i zrównoważonym, zdolnym do wykonania swego zadania w porządku i dokładnie. Wykroczenia pod tym względem są tem łatwiejsze, gdy wszystko dokoła w tej podniecającej chwili nie ma tych dodatkowych ciężarów, jakie zawsze na sobie niesie żołnierz.

Chciałbym, abym pod tym względem nie potrzebował robić Wam wyrzutów i abym mógł, zdając sprawę ze swych czynności przed narodem, powiedzieć sumiennie o sobie i o Was, że byliśmy nie tylko pierwszymi ale i dobrymi żołnierzami zamartwychwstałej Polski.

Rozkaz ten przeczytać przed frontem podwładnych mi oddziałów.

Józef Piłsudski.

Za zgodność:

T. Rozwadowski,
generał dywizji.

Z Prezydium Rady Ministrów.

Rada Kierowników Ministerstw przyszła do przekonania, że przetransportowanie jeńców rosyjskich przez Polskę z powrotem do Rosji da się najlepiej uskutecznić przy najwydatniejszym wysłaniu pomocy Rady Głównej Opiekuńczej i sieci jej organizacji w kraju.

Prezesowi R. G. O., księciu Eustachemu Sapieżu, powierzono też kierownictwo utworzonego dla tej sprawy Tymczasowego Urzędu państwowego.

Z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Poseł i minister pełnomocny Austro-Węgier, p. Ugrom, nadesłał do ministerstwa spraw zagranicznych oświadczenie następujące:

Niezależnie od zmian, jakie zaszły w ostatnich czasach w wewnętrznym układzie politycznym monarchii Austro-Węgierskiej, ta ostatnia nie przestaje aż do nowego oświadczenia istnieć z punktu widzenia międzynarodowego jako państwo samoistne. Wobec tego legacja Austriacko - Węgierska, rezydująca w Warszawie, winna być uważana jako misja dyplomatyczna akredytowana przy Rządzie Polskim, przypada jej też według instrukcji tak dziś, jak i w przeszłości, przedstawicielstwo